

Assistance ved internationalt samarbejde inden for det strafferetlige område

Det Europæiske Retlige Netværk og Eurojust

Hvad kan vi gøre for dig?

6. maj 2014

Introduktion

Dette dokument er resultatet af en fælles indsats af Det Europæiske Retlige Netværk og Eurojust. Det tager sigte på at bistå praktikere ved afgørelsen af, om sager skal behandles af det Europæiske Retlige Netværk eller Eurojust. Dokumentet sikrer også, at både det Europæiske Retlige Netværk og Eurojust kommer til at beskæftige sig med de sager, der henhører under deres respektive mandater, således at tid og ressourcer bruges effektivt og dobbeltarbejde forhindres.

Dokumentet informerer aktører i medlemsstaterne om den bistand i det internationale samarbejde i straffesager, der kan ydes af Det Europæiske Retlige Netværk og Eurojust. Det dækker også anvendelsen af Eurojusts Nationale Koordineringssystem (ENCS).

Dokumentet er ikke beregnet til at erstatte nationale bestemmelser eller retningslinjer for effektivisering af behandlingen af sager mellem det Europæiske Retlige Netværk og Eurojust.

I Hvad er Det Europæiske Retlige Netværk?

Det Europæiske Retlige Netværk (EJN) er et netværk af nationale kontaktpunkter beregnet på at lette det retlige samarbejde i straffesager.

De nationale kontaktpunkter består af anklagere, undersøgelsesdommere eller andre personer, der beskæftiger sig med spørgsmål vedrørende internationalt samarbejde. De nationale kontaktpunkter udpeges af hver medlemsstat blandt centrale eller andre myndigheder og bistår det internationale retlige samarbejde, både generelt og ved visse former for grov kriminalitet, så som organiseret kriminalitet, korruption, narkotikahandel og terrorisme. Det Europæiske Retlige Netværk er sammensat af mere end 300 nationale kontaktpunkter i alle 28 medlemsstater. Blandt kontaktpunkterne udpeger hver medlemsstat en EJN National Korrespondent. En Tool Correspondent udpeges også af hver enkelt medlemsstat til at behandle spørgsmål i forbindelse med EJN's elektroniske værktøjer.

EJN-sekretariatet, som ligger i Haag, er det administrative organ for EJN. For at sikre et tæt samspil mellem Eurojust og EJN er sekretariatets personale ansat hos Eurojust, men fungerer i øvrigt som en separat enhed. EJN-sekretariatet er bl.a. ansvarlig for at yde støtte til de nationale kontaktpunkter i udførelsen af deres opgaver, for at oprette, opretholde og forbedre netværkets hjemmeside og dets operationelle e-værktøjer og for den overordnede administration af EJN.

Mere detaljerede oplysninger om EJN-sekretariatet kan findes på http://www.ejn-crimjust.europa.eu/ejn/EJN_Secretariat.aspx, eller ved at kontakte EJN-sekretariatet på ejn@eurojust.europa.eu.

Hvad kan EJN gøre for dig?

Hvis du har brug for hjælp fra EJN, bør du kontakte enten kontaktpunkterne i dit eget land eller et kontaktpunkt i det land, der herudover er involveret i sagen. Mere detaljeret information om kontaktpunkterne kan findes i et beskyttet område af netværkets hjemmeside - <http://www.ejn-crimjust.europa.eu/ejn/>. Adgang kan opnås gennem dine nationale kontaktpunkter.

EJN bør anvendes i følgende situationer:

- ***Til at identificere de kompetente myndigheder i udlandet for at muliggøre direkte kommunikation***

På hjemmesiden for EJN, www.ejn-crimjust.europa.eu, kan du finde et elektronisk atlas vedrørende anmodninger om gensidig retlig bistand og et europæisk arrestordre-atlas (EAW). Begge disse atlasser vil hjælpe dig med at finde adresser og telefon-/faxnumre på de kompetente myndigheder i udlandet. De vigtigste afsnit af atlasserne oversættes til alle Den Europæiske Unions officielle sprog. Skulle du ikke være i stand til at finde de kontaktoplysninger, som du har brug for i atlasset, kan du bede et EJN-kontaktpunkt i din medlemsstat om at fremskaffe det straks. Listen over EJN-kontaktpunkter er beskyttet med adgangskode af sikkerhedsmæssige årsager - men er tilgængelig for EJN-kontaktpunkterne i dit eget land. Hvis du får brug for hjælp til at skabe kontakt til EJN-kontaktpunkter i en anden medlemsstat, er det bedst at henvende dig til et af dine nationale EJN-kontaktpunkter.

- ***For at lette det retlige samarbejde***

Hvis du har brug for oplysninger om betingelserne for at modtage bistand fra en anden medlemsstat i et konkret tilfælde, kan du henvende dig til kontaktpunkterne i din medlemsstat eller bruge de relevante afsnit af EJN's hjemmeside i følgende tilfælde:

- ✓ *når der udstedes en retsanmodning.* For at få mere detaljerede oplysninger om de retlige krav, som lovgivningen i den anmodede medlemsstat foreskriver eller for at drøfte særlige formaliteter i forbindelse med anvendelsen af artikel 4 af EU-konventionen om gensidig retlig bistand af 2000. *Kompendiet* på netværkets hjemmeside giver mulighed for elektronisk at danne en retsanmodning;
- ✓ *i udførelsesfasen af en retsanmodning.* For at indhente supplerende oplysninger eller at muliggøre korrekt fuldbyrdelse af anmodningen;
- ✓ *i tilfælde af en forsinkelse eller manglende udførelse af en retsanmodning.* For at kontrollere status på gennemførelsen i den anmodede medlemsstat og/eller fremskynde gennemførelsen gennem medvirken af et nationalt kontaktpunkt; eller
- ✓ *ved udstedelse af en europæisk arrestordre,* kan du bruge formularen under afsnittet om den europæiske arrestordre (EAW) på netværkets hjemmeside, hvor du også kan finde information om status for implementering af reglerne om den europæiske arrestordre, praktiske oplysninger i forbindelse med formularer, erklæringer og meddelelser fra forskellige medlemsstater;
- ✓ *når du hurtigst muligt har brug for oplysninger om den europæiske arrestordre eller sager om gensidig retlig bistand med en meget kort tidsfrist*
- ✓ *når der er behov for information om status for gennemførelsen af EU-retsakter i det retlige samarbejde i straffesager, eller om de relevante praktiske dokumenter (dvs. meddelelser, håndbøger, evalueringsrapporter) via EJN's bibliotek på:*

<http://www.ejn-crimjust.europa.eu/ejn/libcategories.aspx>

- **For at lette udvekslingen af oplysninger mellem de retlige myndigheder**

Da de er anklagere og undersøgelsesdommere, er EJM-kontaktpunkterne ofte i stand til at give oplysninger om igangværende undersøgelser eller procedurer og resultaterne af disse, tilbageholdte personer, perioder med frihedsberøvelse og retsafgørelser i specifikke sager. Det kan ske hurtigt og uformelt. Ved denne type informationsudveksling, kan det undertiden undgås at skulle sende en formel retsanmodning. Hvis du har brug for sådanne oplysninger under din egen efterforskning eller i sager, især i akutte situationer, hvor lovgivningen tillader en sådan undersøgelse, bør du kontakte et EJM-kontaktpunkt og oplyse, hvorfor du har brug for oplysningerne og give en kort beskrivelse af din egen efterforskning eller sag.

- **For at få oplysninger om efterforskningsmæssige foranstaltninger**

EJM's hjemmeside giver i de såkaldte "Fiches Belges" et overblik over relevant national lovgivning vedrørende efterforskningsmæssige foranstaltninger i forhold til retsanmodninger. Hvis du ønsker yderligere information, kan du altid stille dine spørgsmål til EJM's nationale kontaktpunkter.

II Hvad er Eurojust?

Eurojust er et EU-organ oprettet i 2002 for at fremme og forbedre koordineringen og samarbejdet mellem de kompetente myndigheder i medlemsstaterne, når de beskæftiger sig med alvorlig grænseoverskridende kriminalitet, såsom organiseret kriminalitet, korruption, narkotikahandel og terrorisme.

Eurojust er baseret i Haag. Det opfylder sin kerneopgave ved at lette gensidig retshjælp og fuldbyrdelse af instrumenter for gensidig anerkendelse, som f.eks. den europæiske arrestordre.

Aktiviteterne i Eurojust handler mest om samarbejde mellem de kompetente nationale myndigheder i medlemsstaterne. Dog kan Eurojust også samarbejde med tredjelande.

Hvad kan Eurojust gøre for dig?

Hvis du har brug for Eurojusts assistance, skal du kontakte dine nationale repræsentanter i Eurojust. Se Eurojusts hjemmeside for yderligere information:

<http://eurojust.europa.eu/Pages/home.aspx>

Eurojust kan tilbyde en bred vifte af praktisk bistand:

- **For at lette det retlige samarbejde**

Eurojust yder støtte til de nationale myndigheder gennem de nationale medlemmer, deres stedfortrædere og assistenter, som alle kan lette kontakten mellem de forskellige landes myndigheder i komplekse sager, i hastende tilfælde eller i situationer, hvor andre samarbejdskanaler ikke forekommer hensigtsmæssige eller hvor det er usandsynligt at brugen af disse andre kanaler vil producere resultater inden for den nødvendige tidsramme.

Eurojust kan hjælpe med at få oplysninger om status for en anmodning om gensidig retshjælp eller fuldbyrdelse af en afgørelse om gensidig anerkendelse, når andre kommunikationskanaler (dvs. direkte kontakt mellem de nationale myndigheder eller andre kommunikationskanaler) ikke har haft succes.

Eurojust kan også yde bistand i tilfælde, hvor anmodninger om gensidig retshjælp og gensidig anerkendelse skal udføres hurtigst muligt. På grund af Eurojusts kerneopgave med facilitering af det retlige samarbejde, bør andre kanaler anvendes til udveksling af oplysninger af politimæssig karakter og til efterretningsbrug.

Eurojust modtager oplysninger om visse igangværende efterforskninger og retsforfølgninger i medlemsstaterne. Hvis Eurojust har modtaget sådanne oplysninger, vil det kunne give de nationale myndigheder oplysninger om relevante verserende sager i andre medlemsstater.

Eurojust kan også støtte ved at vurdere udkast til anmodninger om gensidig retshjælp ("kvalitetskontrol").

- ***For at hjælpe med at forhindre eller løse konflikter om jurisdiktion***

I tilfælde, hvor mere end én medlemsstat har kompetence til at retsforfølge, kan Eurojust, for at forhindre eller løse konflikter om jurisdiktion, afgive en ikke-bindende udtalelse om, hvilken medlemsstat, der måtte være bedre i stand til at indlede efterforskning eller retsforfølgning af sagen.

- ***At koordinere efterforskning og retsforfølgning***

På grund af sin struktur og sin erfaring i det retlige samarbejde, er Eurojust i stand til at bistå i tilfælde, hvor igangværende undersøgelser i to eller flere medlemsstater skal koordineres ved udveksling af relevante oplysninger. Eurojust hjælper også med at afgøre, om medlemsstaterne bør fortsætte med undersøgelser hver for sig, eller om de skal koncentrere efterforskning og retsforfølgning i en eller flere medlemsstater.

Desuden bistår Eurojust i drøftelser og aftaler mellem de involverede medlemsstater om hvordan, hvornår eller hvor en fælles aktion eller retsforfølgning bør udføres.

- ***At organisere og støtte koordinationsmøder og koordinationscentre***

Eurojust kan arrangere koordineringsmøder i Haag eller andre steder mellem efterforskere, anklagere og undersøgelsesdommere fra forskellige medlemsstater. Koordinationsmøder omfatter nogle gange repræsentanter for retslige eller retshåndhævende myndigheder i tredjelande, Europol og OLAF.

Koordineringsmøder er nyttige, da de giver mulighed for at udveksle oplysninger på de involveredes eget sprog om sammenfaldende undersøgelser og planlægge fælles aktioner. Problemer, der kan tage tid og betydelige ressourcer at løse ved brug af traditionelle samarbejdsforanstaltninger, kan ofte blive løst hurtigt under sådanne møder.

I øjeblikket dækker Eurojust ved koordinationsmøder udgifter til overnatning i Haag og rejseudgifter for to deltagere fra hver medlemsstat. Eurojust kan også organisere koordinationscentre, som tager sigte på at støtte og koordinere fælles aktioner (ofte aftalt under koordinationsmøder), der skal udføres samtidigt i de forskellige medlemsstater. Koordinationscentre sikrer en umiddelbar overførsel og koordinering af oplysninger mellem kompetente myndigheder på en aktionsdag, for eksempel når der er behov for at gennemføre samtidige ransagninger i forskellige lande. Koordinationscentre tillader også løsningen af eventuelle spørgsmål, der opstår under udførelsen af europæiske arrestordre eller ransagning og beslaglæggelse.

- ***For at lette og støtte fælles efterforskningshold***

Eurojust kan hjælpe med og fremme oprettelsen af arbejdet i og evalueringen af fælles efterforskningshold (Joint Investigation Teams: JITs). Eurojust kan identificere egnede sager med henblik på etablering af fælles efterforskningshold. Eurojust kan give nyttige juridiske og praktiske oplysninger, f.eks. om de nationale lovgivninger, praktiske forhindringer og

god praksis, og kan yde bistand til udarbejdelse af JIT-aftaler og operationelle handlingsplaner. Hvor det anses for hensigtsmæssigt, kan nationale medlemmer af Eurojust også deltage i fælles efterforskningshold.

Eurojust kan også yde økonomisk støtte til at dække nogle af de udgifter der følger ved etableringen af fælles efterforskningshold og/eller udstyr, såsom mobiltelefoner. Se følgende hjemmeside for mere information:

<http://eurojust.europa.eu/Practitioners/Eurojust-Support-JITs/JITs/Pages/history.aspx>

∞ **For at koordinere og lette anmodninger om retligt samarbejde til og fra tredjelande**

Hvis du har brug for at kontakte en national myndighed i et tredjeland, kan du kontakte dit nationale kontor i Eurojust. Eurojust har kontaktpunkter i omkring tredive tredjelande (herunder Argentina, Brasilien, Indien, Thailand, Rusland og Ukraine).

Eurojust har også samarbejdsaftaler med Norge, USA, Island, Schweiz, Den Tidligere Jugoslaviske Republik Makedonien og Liechtenstein. Sådanne aftaler kan også omfatte udveksling af personoplysninger. Desuden er forbindelsesofficerer i form af anklagere fra Norge og USA udstationeret hos Eurojust.

Mere information findes på Eurojusts hjemmeside på:

<http://www.eurojust.europa.eu/doclibrary/Eurojust-framework/Pages/agreements-concluded-by-eurojust.aspx>

III Hvilken rolle spiller Det nationale Eurojust-koordineringssystem (ENCS)?

Det nationale Eurojust-koordineringssystem er under implementering i medlemsstaterne. Det nationale Eurojust-koordineringssystem har to hovedfunktioner: 1) at sikre koordinering af det arbejde, der udføres af de forskellige korrespondenter/kontaktpunkter/eksperter, der er etableret i kampen mod kriminalitet, herunder EJN's nationale korrespondent og op til tre EJN-kontaktpunkter; og 2) at lette udførelsen af Eurojusts opgaver i medlemsstaterne. Hvis flere Eurojust-korrespondenter er udpeget, skal en af dem være ansvarlig for driften af Det nationale Eurojust-koordineringssystem.

Det nationale Eurojust-koordineringssystem har blandt andet til opgave 1) at sikre, at Eurojusts sagsforvaltningssystem modtager oplysninger vedrørende den involverede medlemsstat på en effektiv og pålidelig måde, 2) at bistå de nationale retsmyndigheder og aktører med at afgøre, om en sag bør kræve bistand fra Eurojust eller Det Europæiske Retlige Netværk, og 3) at bistå Eurojusts nationale medlemmer med at identificere de relevante myndigheder for udførelse af anmodninger om retligt samarbejde og gensidig anerkendelse.

IV EUROJUST eller Det Europæiske Retlige Netværk - hvilken måde er bedst?

Eurojust og Det Europæiske Retlige Netværk står begge til din rådighed. Hvis du ikke er sikker på, hvem du skal kontakte, gør det ikke så meget, for de nationale kontorer i Eurojust og EJN-kontaktpunkterne har let ved at kontakte hinanden. Din anmodning om støtte vil blive overdraget til den mest egnede aktør. Der er derfor ikke behov for at rette henvendelse til begge enheder med det samme problem.